

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vanitas Vanitatum Consideratione Seria Evanescens

Bellegambe, François

Insulis, 1681

Consideratio XXII. Contemptus mundi quæstuosus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51072](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51072)

CONSIDERATIO XXII.

CONTEMPTVS MVNDI QVÆSTVOSVS.

I. **O**Mnis qui reliquerit domum, vel fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut filios, aut agros, propter nomen meum, centuplum accipiet, & vitam æternam possidebit. (a) Hæc sunt verba, quæ contemptum mundi in universo mundo, & voluntariam hominibus persuasere paupertatem. Hæc sunt, quæ Monachis claustra replent, deserta Anachoretis. Hæc, inquam, sunt verba, quæ Ægyptum spoliant, & optima quæque ejus vasa diripiunt. Hic sermo vivus & efficax, convertens animas felici æmulatione sanctitatis, & Veritatis promissione fidelium. Neminem Christus excipit. Miseri igitur qui dicunt, præter nos, qui excludunt semetiplos, & excipiunt à beneficio generali. Quid istud miserie est,

(a) Matth. 19.

CONTEMPT. QUÆSTUOSUS. 361

est, quòd ad verbum tantæ promissionis, negligentia humana dormitat? Quid insanix est, quòd cunctantur homines relinquere simpla pro centuplis? Ubi est cupidus, ubi est ambitiosus, ubi conquisitor hujus sæculi? Quid ad fidele negotium, & nundinas quæstuosissimas, avaritia intepuit & obdormivit humana? Cui id Judæo negares, ô homo, qui in vanum accepisti nomen Domini nostri JESU CHRISTI? Cui sacrilego dare, quidquid habes, pro centuplo cunctareris? Sed execrabilis tibi est manus Domini, ut nullam ab eâ commutationem recipere, non ei in ratione dati & accepti communicare penitus acquiescas. An fortè non ex odio, sed ex incredulitate vel crudelitate detrectas? Nam id mihi, fateor, credibilius est. Nemo enim perire magis optaret minimæ cujusciam consolationis obtentu, quàm in maxima exultatione salvari. (b) Avare, an parvum tibi est, si te impleat ipse Deus? Quid tibi de his, quæ fecit Deus, sufficit, cui

Q

(b) Bernard. declamat. Ecce nos reliquimus.

Deus ipse non sufficit? (c) Idem tibi dicitur, ô ambitionis & voluptatum sectator. Plus centuplo, plus millicuplo, plus quam desiderare queas, obtinebis, si terrenis vanitatibus & nihilitatibus, (quas tu divitias, honores, & voluptates appellas & amas) renuntiaveris. Deum ipsum, qui est omnia in omnibus, possidebis. Audi Apostolum, qui omnibus abdicatis, gloriari renuit, nisi in cruce Domini nostri JESU CHRISTI: per quem, inquit, mihi mundus crucifixus est, & ego mundo. (d) Quid autem ille mundo crucifixus, mundo nudus? Habeo autem omnia, & abundo. (e) Superabundo gaudio. (f) Et de omnibus mundi abrenuntiatoribus: Quasi tristes, semper autem gaudentes: sicut egentes, multos autem locupletantes: tanquam nihil habentes, & omnia possidentes. (g) Nempe, ut rectè pronuntiat B. Petrus Damiani: (h) Exul mundi, hæres est paradisi: abnegator sui, sectator est Christi. Et S. Ambrosius: (i) Exul est mundi, fugitans corporis, fugitans passionum, qui abdicat se omnibus,

[c] August. in Ps. 30. conc. 3. (d) Galat. 6. (e) Philip. 4. (f) 2. Cor. 7. (g) 2. Cor. 6. (h) Opuscul. 11. c. 16. (i) De fuga seculi c. 2.

CONTEMPT. QUÆSTUOSUS. 363

ut solus remaneat, sicut Elias dixit: En ego relictus sum solus; (3. Reg. 19.) sed non erat solus, cum quo erat Christus. Et ipse Dominus relictus est solus; sed non sum, inquit, solus, quoniam Pater mecum est. (Joan. 16.) Qui ergo mundo renuntiat, discipulus & minister est Christi, qui & ait: Siquis mihi ministrat, me sequatur; & ubi sum ego, illic & minister meus erit. (k) Et è contrario: Omnis ex vobis, qui non renuntiat omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus; (l) atque adeò non erit illic ubi est ipse Christus. Porro ministrorum & discipulorum Christi fors & portio Deus est, ut Levitarum, quia fugitantes sunt mundi hujus, ut placeant Deo: relinquunt patriam, parentes, filios, omnem cognationem, ut adhæreant uni Deo.... Ergo cui Deus portio est, nihil debet curare nisi Deum, ne alterius impediatur necessitatis munere. (m) Iis qui omnia reliquerint, Deus portio est: ipse est utique merces perfecta virtutum, qui non cen-

Qij
(k) Ioan. 12. (l) Luc. 14. (m) Ambros. de fuga
seculi c. 2.

364 CONSIDERATIO XXII.

tupli enumeratione, sed perfectæ plenitudinis æstimatione censetur. Ego, inquit, Deus tuus sum. Non dixit, ero; sed jam sum, jam inhabito, jam possideo. (n) Ego pars & hæreditas tua in medio filiorum Israël. (o) Negatur his terrena divisio, ut ipsi dum sæcularem non vindicant portionem, fiant cœlestis possessio: vel hoc solum noverint possidere, hoc est, fidei & devotionis obsequium, multò ditiores, quàm qui possessionum suarum spatia ampla diffundunt. Quantumlibet fines suos extendant, & terra deficit, & mare includit insanas cupiditates, & pendunt tributa majora, quàm fructus sunt. At verò iste nihil possidens, nulli nisi Deo militat, supra terram ejus est portio, non cum terrâ deficit, non mari clauditur. Cui portio Deus est, totius est possessor naturæ. Pro agris igitur ipse sibi satis est, habens bonum fructum qui non possit perire. Pro domibus satis est sibi, ut sit habitatio Domini, & templum Dei, quo nihil est pretiosius. Quid enim pretiosius Deo? Aut

(n) *Ambr. in Ps. 118. serm. 8.* (o) *Numer. 18.*

CONTEMPT. QUÆSTUOSUS. 365

quid deest ei viro, qui potest dicere :
Non contingat mihi gloriari nisi in
cruce Domini nostri &c. (Galat. 6.)

Non potest in hoc princeps mundi
hujus sibi consortium vindicare, in
quo nihil suum invenit. Ideoque Do-
minus, qui venit docere ut fieret no-
bis Deus portio, ait : Venit enim
hujus mundi princeps, & in me in-
venit nihil. Joan. 14. (p) Qui autem
vel ipse pars Domini est, vel Domi-
num partem habet, talem se exhibe-
re debet, ut & ipse possideat Deum,
& possideatur à Domino. Qui Do-
minum possidet, & cum Prophetâ di-

cit : Pars mea Dominus (Ps. 15.) :
nihil extra Dominum habere potest.

Quòd si quidpiam aliud habuerit præ-
ter Dominum, pars ejus non erit Do-
minus. (q) *Hic enimverò est thesaurus
ille absconditus, margarita illa pretio-
sa, (r) bonorum omnium pretio seu con-
temptione comparanda.*

II. Mundus transit, & concupiscen-
tia ejus : & relinquere hæc, magis
expedit, quàm relinqui. Sed nec

Q iij

(p) *Ambr. in Ps. 118. serm. 8.* (q) *Hieron. ep.
ad Nepotian.* (r) *Matth. 13.*

inutilis commutatio, pro eo qui super omnia est, omnia reliquisse. (a)

Qui vult salvus esse, supra mundum ascendat, quærat Verbum apud Deum, fugiat hunc mundum, terras relinquat. Non enim potest percipere illud quod est, & est semper, nisi prius hinc fugerit. Unde & Dominus volens Patri Deo appropinquare Apostolos, ait: Surgite, eamus hinc. (Joan. 14.)

(b) Mori oportet hominem in carne mundo, ne moriatur in anima Christo. Nam verè tunc vivere quisque creditur, si secundum sæculum moriens, in solo Deo vivere delectatur. (c)

Moriendum est mundo, ut Deo in sempiternum vivamus. (d) Quid vis? utrum amare temporalia, & transire cum tempore; an mundum non amare, & in æternum vivere? (e) Fuge modò mundum, ut sequaris Deum: declina modò pravorum consortia, ut

tunc valeas sequi Beatorum agmina. (f) Et quis non contemnat dulcedinem hujus sæculi, inhians bonis vitæ

(a) Bernard. ser. Ecce nos reliquimus. (b) Amb. de fuga sæculi c. 1. (c) Isid. Hispal. sentent. l. 3. c. 65. (d) August. serm. 49. de Tempore (e) Idem tr. 2. in ep. Ioan. (f) Bonav. soliloq. c. 3.

CONTEMPT. QUÆSTUOSUS. 367

æternæ? (g) Quis fructus quæve utilitas, ea indefinenter cupere, quæ etsi non deserant, deserenda sunt? Amor rerum deficientium ad incorruptibilia transferatur, & ad sublimia vocatus animus cœlestibus delectetur. (h) Sursum vocatos animos terrena desideria non deprimant; ad æterna præelectos peritura non occupent; viam veritatis ingressos, fallaces tenebræ non retardent; & ita à fidelibus hæc temporalia decurrantur, ut peregrinari se in hac valle mundi cognoscant, in qua etiamsi quædam commoda blandiantur, non amplectenda nequiter, sed transeunda sunt fortiter. (i) Beatus qui post illa non abiit, quæ possessa onerant, amata inquinant, amissa cruciant. Annon ea satius cum honore spernis, quàm cum dolore perdis? Annon ea prudentius Christi cedis amori, quàm morti? Est in insidiis prædo: cujus manibus nec te nec tua potes subducere. Non poterit prævideri, quia tanquam fur in nocte, ita veniet. (k) Facile spernunt terre-

Q iiij

(g) Prosper sentent. 226. (h) Leo serm. 5. in Epiph. (i) Leo serm. 2. de Ascens. (k) Bernard. ep. 103.

na, qui cœlestia sperant. Qui terrena magnopere complectuntur, nescio si firmiter cœlestia credant promissa. (l) Si bona querimus, illa diligamus, quæ sine fine habebimus: si autem mala pertimescimus, illa timeamus, quæ à reprobis sine fine tolerantur. (m) Divitiæ si diliguntur, ibi ferventur ubi perire non possunt. Honor si diligitur, illic habeatur, ubi nemo indignus honoratur. Salus si diligitur, ibi adipiscenda desideretur, ubi adeptæ nihil timetur. Vita si diligitur, ibi requiratur ubi nullâ morte finitur. (n) Transi ergo mundum, ut incipias esse supra mundum. (o) Obluctare quasi bonus miles Christi Jesu, & inferiora obliviscens, terrena despiciens, ad cœlestia & æterna contende. Attolle animam tuam, ne eam illiciat esca laqueorum.... Subjiciamus animam nostram soli Christo. (p) Jugum Christi leve est, quia servientes Christo, operamur bona, quibus pennati in altum provehimur. (q) Huic jugo Chri-

(l) *Author op. imperf. in Matth. ho. 12.* (m) *Gregor. Registr. l. 6. ep. 26.* (n) *August. ep. 45. ad Armentar.* (o) *Ambr. in Ps. 45.* (p) *Ambr. de bono mortis. c. 6.* (q) *Paulin. ep. 4. ad Sever.*

CONTEMPT. QUÆSTUOSUS. 369

sti qui subjectus est, subjecta habet cetera. (r) Veniens JESUS ut Dei amicos faceret obediētes sibi, gladium & divisionem misit in terram. Sermo namque & doctrina illius dividit & abjungit à terrenis & materialibus rebus, per hæc præparans ut inimicitia sint apud mundum, & unitas apud Deum: hæc sunt amicitia apud illum. Quapropter & pacem dat, non sicut mundus, amanti. Ille namque per pacem, quam dat, ad corporeos actus invitatur, amatores concupiscentia & passibiles eos facit. JESUS autem pacem præbens, amicos Dei constituit, ex toto corde eum diligentes. Mundum verò intelligere debemus, desideria corporalia, & conversationem hujus mundi. (s) Tunc erit apud homines eminenti Christi scientia, quando fuerit ab eis propter Christum mundus contemptus, ait *Primasius explicans illud Apostoli: Verumtamen existimo omnia detrimentum esse, propter eminentem scientiam JESU CHRISTI Domini mei:*

Q. v

(r) *August. l. de vera relig. c. 35.* (s) *Didymus in Iacob. 4.*

370 CONSIDERATIO XXII.

propter quem omnia detrimentum feci, & arbitror ut stercora, ut Christum lucrifaciam. (t) *O quàm alta scientia ! quàm immensum lucrum !* Nam in Christo sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ absconditi : in ipso inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter : (u) ut qui hunc agnoscit, nihil ultra requirat, nec sapientiam, nec virtutem, quia agnovit eum, in quo perfecta virtus, perfectaque sapientia est. (x) Et qui invenit JESUM, invenit thesaurum bonum, imò bonum super omne bonum. (y) Si qui ergo, rerum temporalium & mutabilium amore contempto, in illius dilectionem transeunt : in ipso erunt pleni, in quo nihil indigetur ; in eo securi, in quo nihil metuitur ; in eo verè semperque gloriosi, cujus vera & sempiterna gloria, nec aufertur, nec minuitur, nec augetur. (z) *Verè igitur felix, qui cum Propheta psallere potest : Portio mea es, Domine : (aa)* Omnibus aliis rebus contemptis, ac pro

(t) Philip. 3. (u) Coloss. 2. (x) Ambr. in c. 2. ep. ad Coloss. (y) De Imitat. Christi l. 2. c. 8. (z) Fulgent. ep. 6. ad Theodor. de conversione c. 4. (aa) Ps. 118.

CONTEMPT. QUÆSTUOSUS. 371

nihilo habitis, te portionis meæ, & opum, ac copiarum loco habeo. (bb)

III. Nemo cùm despexerit mundum, reliquisse se arbitretur ingentia: quia omnis terra ad infinitatem comparata cœlorum, brevis ac parva est.

(a) Omnem terræ ambitum, sicuti astrologicis demonstrationibus accepisti, ad cœli spatium, puncti constat obtinere rationem: id est, ut si ad cœlestis globi magnitudinem conferatur, nihil spatii prorsus habere judicetur. (b)

Vnde magno illi mundi contemptori Benedicto, sicut ipse narravit, omnis etiam mundus velut sub uno solis radio collectus, ante oculos ejus adductus est.

(c) Istud tamen punctum, aut etiam puncti punctulum, quod obtines, fragilemque illum globulum si contempseris, immensa cœlorum spatia, opes, gaudia, voluptates, Deum quin ipsum, nunquam amissurus, possidebis, jam nunc Dei heres & possessor. Modica, transitoria, terrena sunt, quæ despicias: maxima, æterna, cœlestia sunt, quæ appetis. De profundo fluctuum emer-

(bb) *Chrysost. ibi.*

(a) *Anton. in vita per Athanas. c. 5. apud Bolland.* (b) *Boët. l. 2. de consolat. prosa 7.* [c] *Gregor. l. 2. dialog. c. 35.*

gis ad portum : de miserâ servitute, in
 felicem libertatem respiras : de morte
 denique transis ad vitam. (d) *Quare*
exultabandus dic cum Laurentio : Ego fe-
 lici commercio terrena pro cœlesti-
 bus, transitoria pro æternis commuto.
 (e) *Et cum Gilleberto Abbate* : Omnia di-
 mitto, ne dimittam illum (Dominum):
 omnia detrimentum facio, ut Christum
 lucrifaciam. (f) *Senties enimverò quàm*
verè centuplum, & plus longè centuplo in
hac etiam vitâ percipias. Id quod Arnulphus
 ille Cisterciensis (ut refert Platus (g) ex
 historiis Ord. Cisterc.) reipsa expertus est.
 Is Bernardi concionibus à sæculi opibus &
 delitiis ad Monasticam vitam avocatus, cum
 aliquando inter gravissimos viscerum dolores,
 diu exanimis, mutusq; jacuisset; ut ad se re-
 diit, in eam vocem erupit : Vera sunt om-
 nia, quæ dixisti Domine JESU : quod
 cum sæpius iteraret, omnes qui aderant stu-
 pentes, percunctabantur quomodo se haberet:
 ille autem nihil aliud respondebat, quàm
 illud idem : Vera sunt omnia, quæ locu-
 tus est Deus; ac tandem apertiùs decla-
 ravit, experiri se maximâ suavitate animi,

(d) Bernard. ad sanctimon. ep. 114. (e) Nieren-
 berg. hom. 8. de jugo Christi s. 2. (f) Gilleb. in
 Cant. serm. 12. (g) De bono stat. relig. l. 3. c. 13.

CONTEMPT. QUÆSTUOSUS. 373

quod de centuplo promisit Christus. Expertus est & professus ejusdem promissi veritatem Thomas Pondus nobilis Anglus, qui inter saltandum coram Elisabetha regina, ex prono in terram casu, plausu in risum mutato, vulgatum illud latinè prolocutus, Sic transit gloria mundi, proripuit se, ac deinde aulam spesque fallaces deseruit; tandem inter nostros admissus, perque varios carceres, Christi causâ, raptatus, identidem dicebat: Hanc, quam pro Societatis togâ, gero vestem, non regiâ coronâ commutaro. (h) Divinam illam centupli & vitæ æternæ sponsonem sapientissimè præhabuit opibus omnibus, à Bernardo aliisque fratribus ipsi relictis, Nivardus natu minimus. Cùm enim Bernardus unâ cum fratribus suis ad Monasterium pergeret, Videns Guido primogenitus fratrum suorum Nivardum fratrem suum minimum, puerum cum pueris aliis in platea, Eia, inquit, frater Nivarde, ad te solum respicit omnis terra possessionis nostræ. Ad quod puer non pueriliter motus, Vobis ergo, inquit, cœlum; mihi terra? Non ex æquo divisio hæc facta est. Quo dicto, abeuntibus illis,

(h) *Henr. Morus hist. Anglic. l. 2. n. 16. & seqq.*

374 CONSIDERATIO XXII.

tunc quidem domi cum patre reman-
 sit; sed modico post evoluto tempo-
 re, fratres secutus, nec à patre, nec à
 propinquis seu amicis potuit retineri.
 (i) Eadem ista Christi sponsio, ac bonorum
 cœlestium quæstus omni pretio comparandus,
 innumeros movit etiam Principes viros ac
 feminas, ad opes, delitias, sceptrâ, diadema-
 ta, generoso fallacis inanisque mundi despe-
 ctu contemnenda. Plures ex illis Imperatores
 ac Imperatrices, Reges, Reginas, Regios libe-
 ros, exhibet Hieronymus Platus volumine
 De bono status religiosi. (k) Exhibet
 & orbe cursim per regna & provincias
 velut obito Thomas le Blanc; (l) apud
 quem Matthæus Oliverius in Epistola dedi-
 catoria in Chronicon generale Ordinis S.
 Benedicti Antonii de Yepes, ait, in eum unum
 Ordinem intrasse viginti & unum Impera-
 tores, quadraginta quatuor Reges, quinqu-
 aginta quatuor Reginas, viginti septem Im-
 peratrices. In unâ Angliâ (ut refert P.
 Matthias Tanner, (m) agens de P. Edmun-
 do Donato Hiberno) duobus tantummo-
 dò sæculis ad 30. fuere Reges & Re-
 ginæ, qui, abjecto regno, in solitudines

[i] Guiliel. Abb. in vita S. Bernard. l. 1. c. 5.
 (k) præsertim l. 2. c. 26. & 27. (l) in Ps. 83. vs.
 68. (m) Societas IESV militans,

CONTEMPT. QUÆSTUOSUS. 375

evalere: Reges 15. Monachos profel-
 si, Reginæ undecim Moniales. Nempe
 sapiebant illi, & intelligebant quàm modicum
 sit, imò nihilum, quidquid mundus univer-
 sus habere putatur, præ eo, quod diligentibus
 se præparat & largitur Deus. Cujus quidem
 sponsonis ac munificentia certitudinem &
 suavitatem si cognoscerent homines, id futu-
 rum existimo, (quod dicere solitum B. Lau-
 rentium Iustinianum de Religionis jucundi-
 tate, refert Platus) (n) ut mundus planè
 totus exhauriretur; ita se omnes tenere
 non possent, quin ad eam concurrerent.
 Tu, mi Christiane, hanc divini Scriptoris
 sententiam altè menti imprime, & secundùm
 eam vive: Non potes perfectè amare
 Deum, nisi contempnas teipsum &
 mundum propter Deum, qui tibi red-
 det centuplum in præsentem, & vitam
 æternam in futuro.... Sapiens ergo,
 qui Deo servit, & sæculum cum suis
 delectationibus funditus spernit. (o)
 Cum eodem supplex dic: Non me vincat,
 Deus meus, non me vincat caro &
 sanguis; non me decipiat mundus, &
 brevis gloria ejus; non me supplantet
 diabolus, & astutia illius. (p)

(n) De bono stat. relig. l. 3. c. 7. (o) Th. à Kemp-
 hort. ros. c. 2. (p) De imit. l. 3. c. 26.